

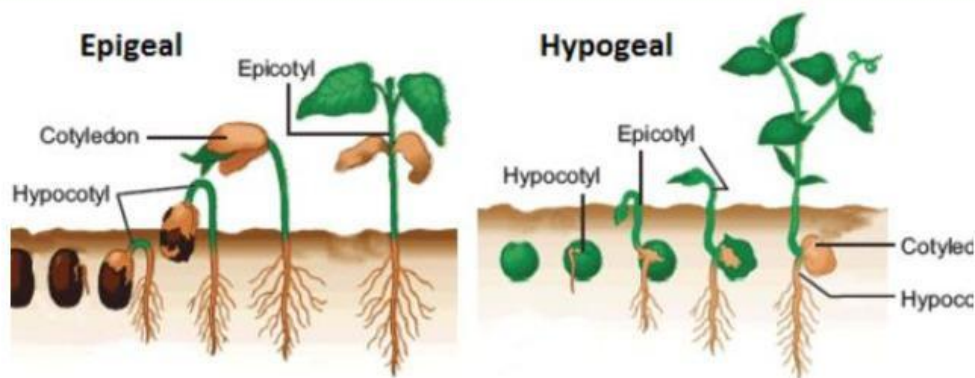

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตและการดำรงชีวิตของพืช

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

จัดทำโดย

คุณครูสาวตรี รวิศรีโรจน์

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

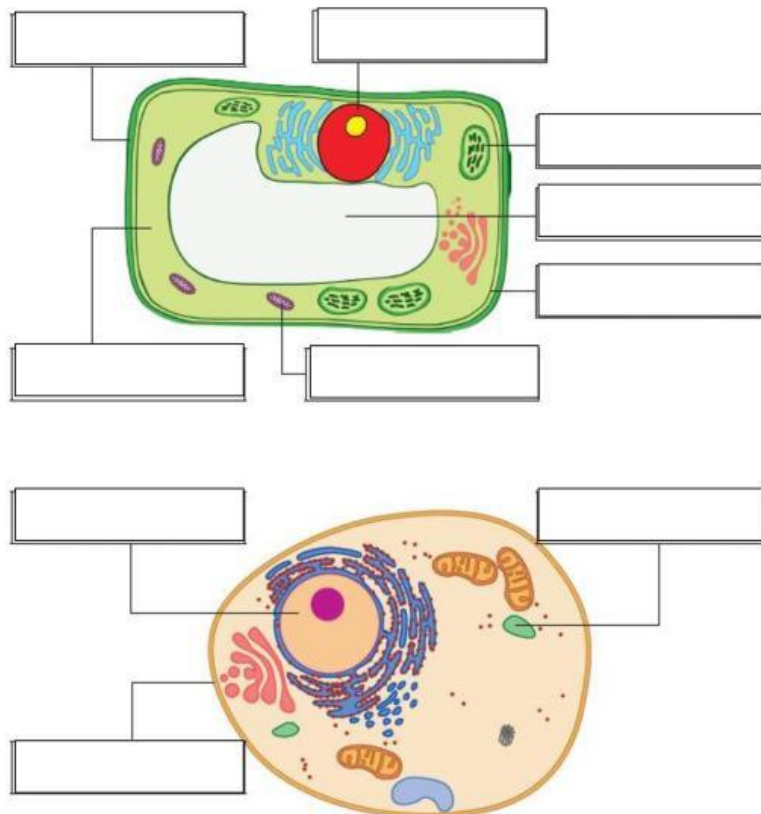
โรงเรียนชุมพวงศึกษา อำเภอุมพอง จังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

1.ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

2.ให้นักเรียนเปรียบเทียบโครงสร้างของเซลล์พืชและเซลล์สัตว์ โดยเติมเครื่องหมาย ✓ และเครื่องหมาย ×

โครงสร้างของเซลล์	เซลล์พืช	เซลล์สัตว์
เยื่อหุ้มเซลล์		
ผนังเซลล์		
แวคิวโอล		
ไมโทคอนเดรีย		
นิวเคลียส		
คลอโรพลาสต์		
ไซโทพลาสซึม		

3.ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยวงกลมทับตัวเลือกที่ถูกต้อง

1).หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตหรือหน่วยที่เล็กที่สุดของสิ่งมีชีวิตเรียกว่าสิ่งใด

- ก. เซลล์ (cell)
- ข. นิวเคลียส (nucleus)
- ค. ไซโทพลาสซึม (cytoplasm)
- ง. ไมโทคอนเดรีย (mitochondria)

2). จากภาพ เป็นส่วนประกอบของเซลล์ที่มีหน้าที่อะไร

- ก. ใช้ในการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช
  - ข. เป็นแหล่งให้พลังงานของเซลล์
  - ค. เป็นแหล่งของเสียและแก๊สในเซลล์
  - ง. เป็นแหล่งสร้างโปรตีนให้กับเซลล์
- 3).ส่วนประกอบใดของเซลล์ที่พบทั้งในเซลล์พืชและเซลล์สัตว์

- ก. นิวเคลียส
- ข. ผนังเซลล์
- ค. คลอโรพลาสต์
- ง. เซนทริโอล

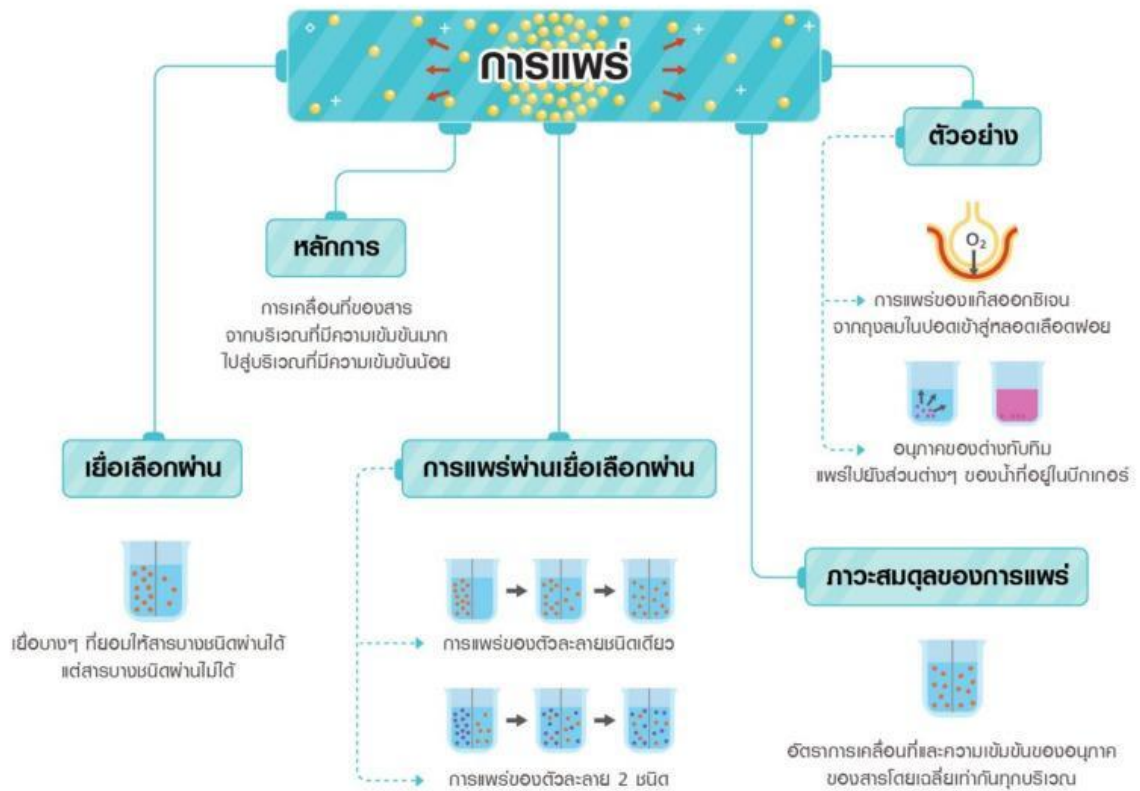
4).ส่วนประกอบใดที่อยู่ในไซโทพลาสซึมที่ทำหน้าที่ สังเคราะห์โปรตีนและเอนไซม์

- ก. ไรโบโซม
- ข. คลอโรพลาสต์
- ค. แวกคิวโอล
- ง. เซนทริโอล

5).ส่วนประกอบของเซลล์ข้อใดที่มีหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของเซลล์ การเจริญเติบโตและการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม

- ก. ไมโทคอนเดรีย
- ข. ไซโทพลาสซึม
- ค. นิวเคลียส
- ง. กอลจิคอมเพล็กซ์

1.การแพร่ (diffusion) เป็นการเคลื่อนที่ของสาร จากบริเวณที่สารมีความเข้มข้นมากไปยังบริเวณที่สารมีความเข้มข้นน้อยกว่า

จากภาพ ภาชนะใดที่เข้าสู่ภาวะสมดุลเร็วที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.ออสโมซิส (osmosis) เป็นการเคลื่อนที่ของน้ำ จากบริเวณที่มีน้ำมากไปยังบริเวณที่มีน้ำน้อย โดยผ่านเยื่อบางๆ

หากวางชุดการทดลองนี้ต่ออีก 5 นาที ของเหลวในหลอดแก้วและบีกเกอร์จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

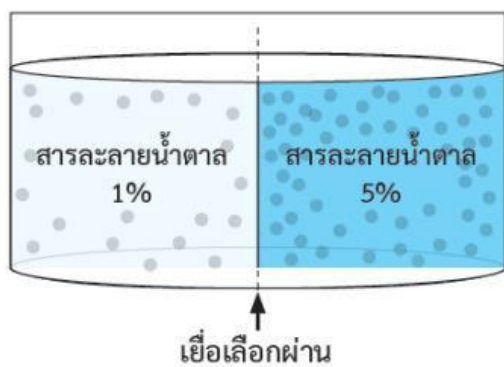
.....

.....

.....

.....

.....

จากภาพ สารละลายน้ำตาล 1% สารละลายน้ำตาล 5% บรรจุอยู่ในภาชนะเดียวกัน โดยมีเยื่อเลือกผ่านกั้นอยู่ระหว่างสารละลายทั้งสองดังภาพ เมื่อเวลาผ่านไปจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

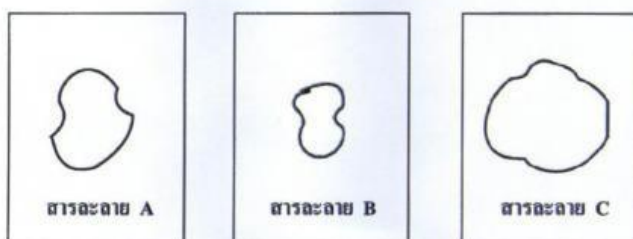
.....

.....

.....

.....

.....

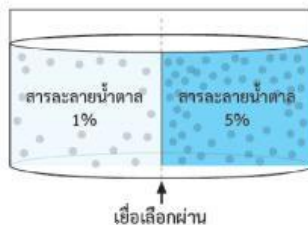

จงเรียงลำดับความเข้มข้นของสารละลาย A B และ C จากความเข้มข้นน้อยที่สุดไปมากที่สุด.....

แบบฝึกหัดเรื่อง การลำเลียงสารเข้าออกเซลล์

ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

1. การออสโมซิส ต่างจากการแพร่อย่างไร
  - ก. ออสโมซิสเป็นการเคลื่อนที่ของน้ำผ่านเยื่อบางๆ
  - ข. การแพร่เกิดจากสารเคลื่อนที่จากสารที่เข้มข้นมากไปสู่สารที่มีความเข้มข้นน้อย
  - ค. การแพร่ไม่ต้องผ่านเยื่อบางๆ ก็ได้แต่ออสโมซิสต้องผ่านเยื่อบางๆ
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. สถานการณ์ใดเป็นผลมาจากการแพร่
  - ก. สวมเสื้อคลุมให้ร่างกายอบอุ่นเมื่ออากาศเย็น
  - ข. ได้กลิ่นหอมของดอกไม้ในสวน
  - ค. ใช้พัดโบกไปมา เพื่อให้เหงื่อแห้งเร็วขึ้น
  - ง. น้ำคั่งระเหยจากบริเวณยอดหญ้า
3. สารละลายน้ำตาล 1% สารละลายน้ำตาล 5% บรรจุอยู่ในภาชนะเดียวกัน โดยมีเยื่อเลือกผ่านกั้นอยู่ระหว่างสารละลายทั้งสองดังภาพ

จากภาพ ข้อความใดแสดงถึงกระบวนการออสโมซิส

- ก. การเคลื่อนที่ของน้ำตาลจากสารละลาย 1 % ไปยังสารละลายน้ำตาล 5%
- ข. การเคลื่อนที่ของน้ำตาลจากสารละลาย 5 % ไปยังสารละลายน้ำตาล 1%
- ค. การเคลื่อนที่ของน้ำ จากสารละลายน้ำตาล 1% ไปยังสารละลายน้ำตาล 5%
- ง. การเคลื่อนที่ของน้ำ จากสารละลายน้ำตาล 5% ไปยังสารละลายน้ำตาล 1%

4. เมื่อเริ่มต้นจัดชุดการทดลองได้ผลดังภาพ

หากวางชุดการทดลองนี้ต่ออีก 5 นาที ของเหลวในหลอดแก้วและบีกเกอร์จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ข้อ	ระดับของเหลวในหลอดแก้ว	ระดับของเหลวในบีกเกอร์
ก.	สูงขึ้น	ต่ำลง
ข.	ต่ำลง	สูงขึ้น
ค.	เท่าเดิม	เท่าเดิม
ง.	ต่ำลง	ต่ำลง

5. จากภาพด้านล่าง เกล็ดต่างทึบทึมในภาชนะทั้งสามจะเกิดการแพร่จนอยู่ในภาวะสมดุล เกล็ดต่างทึบทึมในภาชนะใดจะอยู่ในภาวะสมดุลเร็วที่สุด

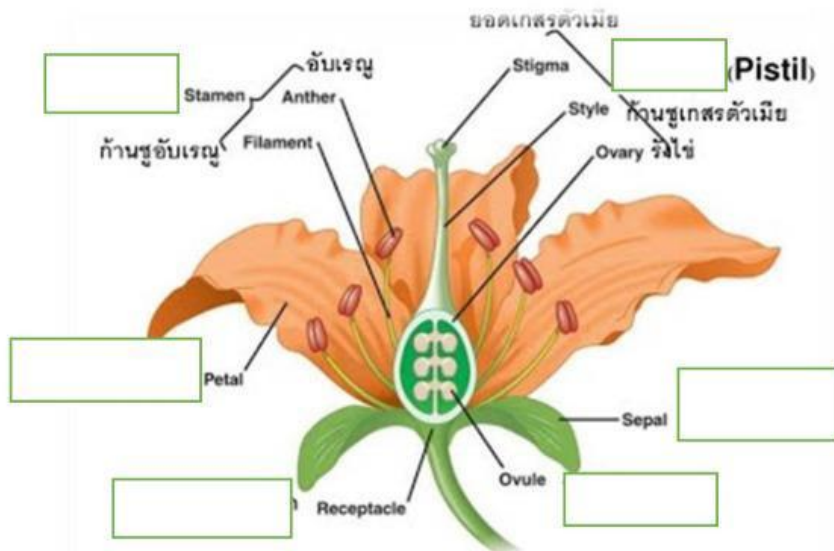
- ก. ภาชนะที่ 1
- ข. ภาชนะที่ 2
- ค. ภาชนะที่ 3
- ง. ภาชนะที่ 1 และ 3

6. จากข้อ 5 เกล็ดต่างทึบทึมในภาชนะที่ 2 ใช้เวลาในการแพร่จนถึงภาวะสมดุลต่างภาชนะที่ 1 เนื่องจากปัจจัยใด

- ก. ขนาดของเกล็ดต่างทึบทึม
- ข. จำนวนเกล็ดต่างทึบทึม
- ค. ความเข้มข้นของสารละลาย
- ง. อุณหภูมิของสารละลาย

1

จงเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

2

การถ่ายเรณูเป็นขั้นตอนแรกของการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศของพืชดอก เป็นการทำให้เรณูจากเกสรเพศผู้ไปตกบนยอดเกสรเพศเมีย ซึ่งจะมีการ 2 ครั้ง เรียกว่า การปฏิสนธิซ้อน (double fertilization) สามารถเขียนแสดงการปฏิสนธิได้ดังนี้

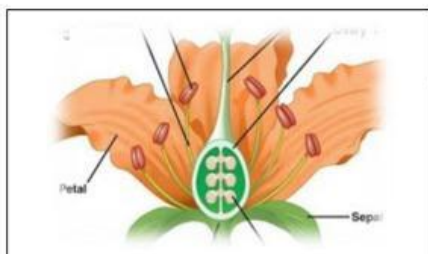
สเปิร์ม + เซลล์ไข่ $\longrightarrow$ ไซโกต (zygote) ซึ่งจะพัฒนาต่อไปเป็นเอ็มบริโอ (embryo)

สเปิร์ม + โพลาร์นิวคลีไอ $\longrightarrow$ เอนโดสเปิร์ม (endosperm) ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นเนื้อเยื่อสะสมอาหาร
สำหรับใช้ในระหว่างการงอกของเมล็ด

-หลังการปฏิสนธิกลีบเลี้ยง กลีบดอก และเกสรเพศผู้ของดอกทั่วไปจะเป็นอย่างไร.....

-รังไข่จะพัฒนาเป็นสิ่งใด.....

-ออวูลจะพัฒนาไปเป็นสิ่งใด.....

-จากภาพ พืชดอกนี้เมื่อปฏิสนธิแล้วจะมีกี่ผล และกี่เมล็ด

3

เมล็ดพืชชนิดหนึ่งสามารถงอกได้ดีที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เมื่อนำเมล็ดพืชชนิดนี้ใส่ในหลอดทดลอง ดังภาพเมล็ดในหลอดใดมีโอกาสงอกได้

A.....เพราะ.....
 B.....เพราะ.....
 C.....เพราะ.....
 D.....เพราะ.....
 E.....เพราะ.....

4

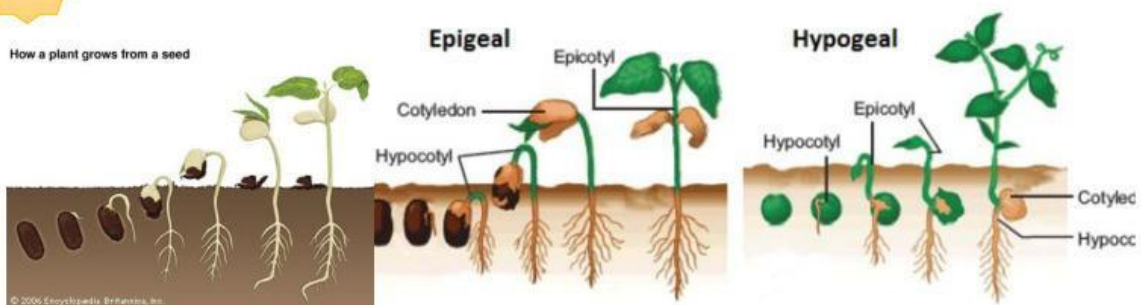
ข้าวเป็นพืชที่งอกและเจริญเติบโตได้ดีที่อุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทย ที่ประมาณ 25-33 องศาเซลเซียส ถ้าเพาะเมล็ดข้าวที่ภาชนะทั้ง 4 ใบ โดยจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันดังตาราง เมล็ดข้าวภาชนะใบที่เท่าใดที่สามารถงอกได้

ภาชนะ	ชนิดของดิน	น้ำ	อุณหภูมิ(°C)
ใบที่ 1	ดินเหนียว	มีน้ำ	4
ใบที่ 2	ดินทราย	ไม่มีน้ำ	28
ใบที่ 3	ดินร่วน	ไม่มีน้ำ	4
ใบที่ 4	ไม่มีดิน	มีน้ำ	28

ตอบ.....

5

ปัจจัยในการงอกของเมล็ด คือ.....

6

การขยายพันธุ์พืชดอก

การขยายพันธุ์พืชมี 2 ประเภท ได้แก่

1.....

2.....

การขยายพันธุ์พืชแบบอาศัยเพศ ได้แก่.....

การขยายพันธุ์พืชแบบไม่อาศัยเพศ ได้แก่.....

ข้อดีของการเพาะเมล็ด คือ.....

ข้อจำกัดของการเพาะเมล็ด คือ.....

หากต้องการพืชที่มีคุณสมบัติเหมือนกับต้นแม่พันธุ์ทุกประการ อีกทั้งต้องการผลิตให้ได้ครั้งละมากๆ

โดยที่ยังคงคุณสมบัติที่ดีควรเลือกใช้วิธีใดในการขยายพันธุ์พืช เพราะเหตุใด

เพราะ.....

7

พิจารณตารางการแสดงปัจจัยการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืชชนิดเดียวกัน มีจำนวนใบเท่ากันจำนวน 4 ต้น

พืชต้น ที่	ระยะเวลา ที่รับแสง (ชั่วโมง)	ปริมาณที่ ได้รับ (ลูกบาศก์ เซนติเมตร)	ปริมาณ คาร์บอนไดออกไซด์ที่ ได้รับ (ลูกบาศก์เซนติเมตร)
1	0	10	2
2	6	0	3
3	8	0.5	0
4	12	0.5	3

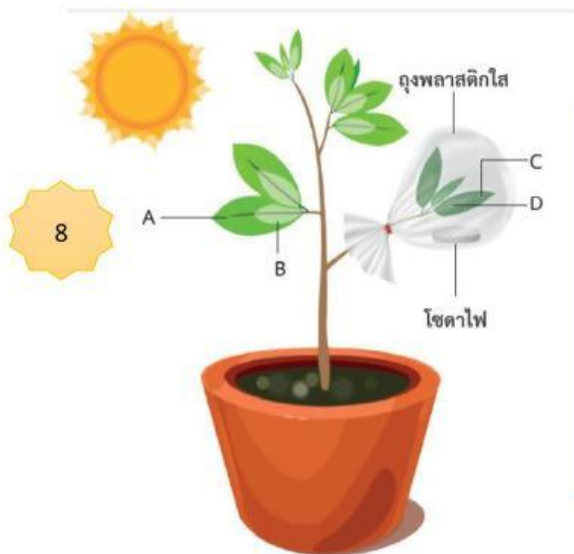
พืชต้นใดสังเคราะห์แสงได้ดีที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

8

บริเวณใดที่ขาดปัจจัยในการสังเคราะห์ด้วยแสงมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9

แก๊สชนิด A คือ

.....

แก๊สชนิด B คือ

.....

เกิดอะไรขึ้นกับหนูทดลอง ภาพ a.....
 ภาพ b.....
 ภาพ c.....
 ภาพ d.....

11

เขียนลูกศรสีน้ำเงินแสดงทิศทางการลำเลียงน้ำ

ลูกศรสีแดงแทนทิศทางการลำเลียงอาหารของพืช

12

จากภาพ ปุ๋ยเคมี

ตัวเลขตัวแรก 20 หมายถึง ธาตุใด.....

ตัวเลขตัวที่สอง 10 หมายถึง ธาตุใด.....

ตัวเลขตัวที่สาม 5 หมายถึงธาตุใด.....

การแก้ปัญหาการขาดธาตุอาหารของพืชทำได้อย่างไร

1.....

2.....

3.....

เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตและการดำรงชีวิตของพืช ระดับชั้น ม.1 โดยคุณครูสาวตรี วัชรโรจน์